

## אבל אני ישראלית

נואלה נולדה וגדלה כאן. היא חניכה בצופים ופעילה חברתית, וישראל היא הבית היחיד שהיא מכירה — אבל ישראל לא מכירה בה

אורלי וילנאי 01.05.2018 19:00

לו היתה מוגדרת לפי מעשיה — נואלה קפטסניק היתה זוכה בכינוי "מלח הארץ", שכן היא עונה על כל הקריטריונים: פעילה חברתית, חניכה דומיננטית בצופים, דוברת עברית רהוטה ורוצה בכל מאודה לשרת בתפקיד משמעותי בצה"ל. אלא שבישראל לא שופטים אנשים לפי משקלם הסגולי ותרומתם לחברה, או לפי יושרם ונאמנותם, אלא רק על פי מידת יהדותם. לפיכך נואלה, אף שנולדה בישראל וחיתה בה 16 שנים, ואף שהיא שייכת לכאן בכל מאודה ואין לה שום מקום אחר בעולם — לא רק לא תוכל לשרת בצה"ל, היא אפילו לא תוכל לחיות כאן. המדינה מתעקשת לגרש מכאן את הילדה הנפלאה הזאת בת ה-18, רק כי היא לא יהודייה. ידוע שאלוהים לא מרחם על ילדי הגן, אז תארו לכם לכמה רחמים יכולים לצפות ילדי בית הספר ממשד הפנים.

אמה ואביה של נואלה הגיעו לישראל בנערוּתם מפולין ומקונגו, וכאן הביאו אותה לעולם. מאז עזב האב לארה"ב, ונואלה גדלה פה עם אמה. כשהיתה בת חמש ניסתה האם לשוב לפולין, משום שבישראל הן היו נטולות כל מעמד והכרה — בלי תעודת זהות, בלי זכויות. אלא שבפולין סבלה נואלה מלעג הילדים בגלל המראה הכהה שירשה מאביה. מכיוון שמשפחה לא נותרה להן בפולין, החליטה האם לשוב לישראל. וזה מה שעומד עתה בין נואלה לבין האפשרות לקבל תעודת זהות ומעמד — השנתיים הללו שבהן ניסתה אמה למצוא מקום שבו תזכה הילדה להכרה מהמדינה שבה היא חיה. נואלה עושה היום בגרות בהצלחה באורט סינגלובסקי. היא ואמה, המתגוררת בתחנה המרכזית הישנה בתל אביב, מנסות לבטל את רוע הגזירה. כרגע ערעורן על החלטת הגירוש נדון בבית המשפט העליון. עו"ד עדי לוסטיגמן מנסה לשכנעו, שנואלה זכאית להכרה על פי החלטות משרד הפנים: "היו מספר החלטות ממשלה שהסדירו מעמד של ילדים במצב הזה, ויש החלטה מ-2010, שמאפשרת רצף שהיה כתנאי להישארות", היא אומרת, "אלא שהרצף של נואלה נקטע משום שהיתה בפולין". ההחלטה המדוברת קבעה, כי העובדה שבישראל חיים ילדים נובעת מאי אכיפה, ולכן יש למדינה אחריות כלפיהם, מה גם שהם לא בחרו היכן לחיות. לכן נקבע, כי כל ילד שיש לו "רצף שהיה" של 5 שנים בישראל והוא דובר עברית, יוכל לקבל מעמד. אלא שב-2010 היה לנואלה רצף של 3 שנים בלבד בגלל השנתיים בפולין, והשנים שקודם לכן אינן נחשבות.

"פנינו לוועדה ההומניטרית, ולה יש סמכות כללית לא להיצמד להחלטת הממשלה, אלא לבחון לפי מכלול הנסיבות", מספרת לוסטיגמן, אלא שאחרי שנים של דיונים סירבה הוועדה לבקשה. אך מכיוון שהתיק של נואלה היה בוועדה, היא החמיצה את החלטת גדעון סער כשר פנים "להלבין" את כל ילדי הזרים שהיו פה ב-2014, שכן מי שתיקו היה בידי הוועדה לא נכלל בהסדר. כך קרה, שרוב הילדים הזרים זכו במעמד של תושבי קבע ב-2014, אבל נואלה לא, רק כי מישהו בושש לשלוח לה את התשובה השלילית מהוועדה. בלב החלטת הממשלה מ-2014 עמדה ההכרה בכך שילדי מהגרי העבודה מצאו עצמם בישראל שלא מבחירה והפכו לישראלים, ולפיכך גירושם יביא להגלייתם מארצם ותרבותם. נסיבות כמו של נואלה הן שעמדו בפני הממשלה כשגיבשה את ההחלטה, שמאפשרת לבחון גם מקרים הומניטריים שלא עונים על כל תנאי ההחלטה.

העובדה שמדובר בגירוש לפולין ולא לאפריקה בוודאי מקילה על המוסדות, בהנחה שבפולין תנאי המחיה טובים. אלא שבגיל 18, בהעדר משפחה — כשמכל הבחינות היא ישראלית — נואלה תהיה זרה גמורה בפולין. "אני ממש מנסה. אני מאוד רוצה צבא. אני ישראלית לגמרי", אומרת נואלה, "יש לי חברות שמתגייסות כבר". ומה יקרה אם בכל זאת תגורשי? "לא יודעת. אני נושמת עמוק ומשתדלת לא לחשוב על זה. אני ישראלית. הבית שלי כאן. השפה שלי היא עברית. החברות שלי כאן. אין לנו אף אחד בפולין".

"החלטת המשיב ופסק דינו של בית המשפט בעניינה של נואלה כרוכות באפליה לעומת ילדים רבים כל כך, שהתערותם פחותה באופן ניכר משלה, חלקם גם נעדרו תנאי הרצף. ככזו היא משפילה עד עפר", כותבת עו"ד לוסטיגמן בערעור לעליון. "מתבקשת התערבות בית המשפט הנכבד, על מנת למנוע תוצאה קשה ומוקשה זו, הן כלפי המבקשת כאן, והן כלפי מבקשים אחרים שעניינם מונח או יונח על שולחנה של הוועדה ההומניטרית".

ממשרד הפנים נמסר בתגובה: "שהייתן ארוכת השנים של נואלה ואמה בישראל שלא כחוק, אינה יכולה להוות נימוק להסדרת מעמדה, והשוואת מקרה זה למקרים אחרים אינה במקומה, שכן נקבעו קריטריונים חד-משמעיים הנבחנים בכל מקרה לגופו. בקשת האם ובתה להסדרת מעמדה נבחנה פעמיים על ידי הוועדה הבין משרדית, והחלטת הרשות נבחנה הן על ידי בית הדין לעררים והן על ידי בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים. שתי ערכאות שיפוטיות אלה קבעו, כי מדובר בהחלטה סבירה. הערעור שהגישו לעליון טרם הוכרע".

[orlyv10@gmail.com](mailto:orlyv10@gmail.com)